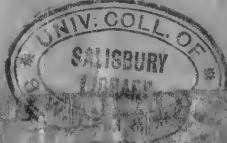

5749
179

W 3
4176

R

DD EUNYDD,
Ro Neu
GYFFES
OFFER
DDYN,

in rhoddi allan gynawn Hanes ac
yspyfwydd o ddu Ymarwediad a
Buchedd Ysgolhaig Jeuangc diofal
aw ei Athraw; drwy rydd
gornodedd o Fabiaeth ei Rieni ei
drwtanciddrwydd a'i anffurfiann or
achos yn ei Henaint.

Argriphwyd yn y *Mwythig*, gan *Ed-
ward Evans*.

LL 3844

E weng Gyd a gwledydd, a garo gerdd new
Gwrandawer pob glanddyn, ar hanes gerdd
Draethod sydd geni yfyrwch fy hystor
Id stor anwreidd, ond stor wirioned,
Id roeddwn yn ysmala, Ryw ddydd or-cynhau,
Yn medio yn o brydlon, ymyf f' yfcolheigoin,
Gwelwn henwr go hynod, tu ac atom yn dyfod,
Ai ddagre ar i raddiau, ar ddillad yn ddrylliau,
Ni welwn ei ys itawm Hen dayn mar Neeth Iwm,
E gyfarche well imi, ai lygaid yn llenwi,
E griedd yn greulon, pan ganfu yr yfcolheigion,
Miofynais or ddiwedd, P' ewyrth wr mwynedd,
Pa barn fy yn eich blino; Pa'r ydych yn wylo,
Fo atebau'n g'f' bog tan yfwyd ei benglog,
Yn yr yfcol y bun me amryw fynydde,
Ped fawr lwc fod imi a gras i ymgroesi,
Mi allawn i d' beddyw, a phic ar f' helw,
Ae ar fy nghafu Gertwm, yn lle bod 'n Noethiw
M' ddweda s i chw'i maddion ond Galw'r yfcol
Yn hynod fy hanes ym cofa am holl Gyff s:
F' all' bydd byddir stor fod yn r'byddir i' rhein,
Chw' glyw foch tel y d'weden, mae da ydyw' bachgen
Roeddwn i'ne yn fy nechre, cyb forgedd a' f'ogge,
A thya wched fy Sieced, ar gwycha yn y farchnad,
A chf'fa fy N'riol, ar gore yn eich yfcol,
A' rhein y' oludog y' byw yn gyfoethog,
Gyda yr gore yn i' maenol am lwyddo ei da bydol,
Heo bleutyn pag otifad, (ond y fi mawr anghunedd)
I gasl y' all gyf'eth ei y' mod yn amw yn dinoeth,
Gael maege Idau ddigon a theganau gwychion,
Ia' ddois i' edru f'ared, ir yfcol i' m' gyred,
A' f'ario fy Meister ynghymyd i dender,
A' gwiliad y' daw' ppic, p'ath' b'f'nnag a' f'yno,
A' gwiliad fy' n'w' d'ia, thag' ola i' m' g'rio,
Mi' f'as f'lydd, h' a' hanner yn cywlydd' fy Meiste.

ynryd yn scorn hebra fy llyr carn,
 y hynedd a chwarter cyn medra fy Mhrimer,
 o lwfalu, er dim fy yngheryddu.

Small yn yr ysgol a mynd rhagpdyat yn reiol,
 yn un Canfiawn, heb na dyfc na dawn,

o ddaeth rhai or cymydogion, oedd nhw ythau yn ysgolheigion
 iddyd wrth fy nhad a mam i bod yn gwneud am fi gam,
 yn i yn bengaled fel y Graig, ac nad awn i byth yn 'scolhaig,
 wedd hwy rofant Orders, i meistir i gael i Iwmers,
 yn pen y ddeuddydd, mi welwn ffafwn Newydd,
 ywn ein Mr. ynify ngalw, ac yn codi yr wialen fedw
 felfy byddw arfer, a drois atso fy ngrwper,
 mi glywn yn o chwypun, ymeu yd yn fy nhoppud,
 es atteg nag odia, nad oedd tin goch yn ucha,
 bdyrnod yn glymau, o gymyas i garau,

adwn yn downfio wedi iddo beidio,

yr fawr a hanner, heb na chrythor na Ffidieler,
 fum y rhan hwnw ir ddiwrnod yn ddig ddigydwbybod,
 y meddwl i oedd fuddiol, nad awn f' byd fill ysgol,
 awn i ben y ffordd adre draen 'n i cappel,
 ned adre yr noson, yn ddigon trwm fy ynghalon,
 y ochneidio bob amser a gwrymlau hyd fy ngrw Per,
 nba f' a mam yn o bryfyr, a ddeallrodd fy nolur,
 yn arafedd nhw osynen Beto ddarfutu iti machgen,
 oedd yn dda gen i ne gael achufur, i achwyn ar f' Meist.

A thylbied yn ddfadada, y cae fe i grogi or liefa,

Ni chlywn i ddim gwell cyfur, na hai cyn mesur.

Nid aim eich daioni y cowfoch chwi eich cospi,

Byddwch fachgen da weithian ya hollawl o hyn allur,

Pan glywais i hynny, ni f' drais i ond syrnyu

o nad oedd wae h i mi o garre, yn yr ysgol na chartre,

o nam wedi hynny dri mis, yn ddigou goralus.

Ac yn erdw fy ysgol yn dda ragorol,

Wrth hir gael fy arbed, mi eis ailwaith yn bengaled,

heb leccio mom Gwylmabfant, i maddechreuais chwarae'r truw

oedd rhyw ddiwrnod ar liedol fom canlyned yr ysgol.

Yno mi glywn fy Meist, yn galw ar ei fonter,

Take him up John Wood, i'll whip him to the Blood.

Yn gym red fi i fynu Mi ddechreues gicco a thaf
 Ond him up medde Meister, I'll pay to his Ramp.
 Will you play trua'nt again Syre, No, no, meddy
 Higes i' chwippio'r amfer hwnw nad oeddwn i'n hainn.
 Mi fum wedi hynny flwyddyn, 'n ore un o honho,
 Nes y dyscais i yn rhigi ddarllen fy Meibl.
 A Meistr yn fynghan mol yn ore yn ei ysgol,
 A mynd at fy Nhad i hun I geisio accfidens chwippyn.
 Am zho i ddyfod Ladin, cyn unioed or llinn.
 Bôl wrth hwnnw flwyddyn, drwy ddigon o anfortyn,
 A cheustrio fy Ngrammer, cyn rhicled a rhader.
 A chael rywls yn y man I repeatio pob rhan,
 Wrth hwl pob Tables mi geisio Elop yr Tables,
 Mi fum yn hwnnw yn hir ddihenydd yn dysgu dwedy cel
 Mi euthum adre ryw notwaith 'n dda jaw'n fyngo bath,
 Gael eigus rhagorol I ymadel ar ysgol.
 Nad oeddwn i'n dysgu ond ynfydrwydd, ac ystoriau celwy
 E'ly cawn i weith or fach honno, heb dalu dim am dano,
 Fy rhad a mam pan glywodd, trwy ddeg im' perfwadiodd.
 Os canonwn at fy nysceidiaeth y down i well gwybodaeth
 Ac rhyw furt rhag eu digio mi eis at hi yr eil tro,
 Mi fum yno gwis arian yn gwneud a fyniwn i f' hunan,
 Yn toro penlleni, ac yn speldio gerddi,
 A gwertha fy lyfre, a rhoi arian ar Gard's,
 Yn fy mottymmau, ai ehware ar y Dilliau,
 Ynnu at y tens a chael coledd y Ceillis,
 Gadel fy nihad ar y llwyn, A lladron yn i dwyn,
 Curo a phôb hogie, ac ymladd am fodle.
 Nad oeddwn i ymheu y flwyddyn wedi mynd yn noeth-lymyn,
 Fanddeallied fy ghattie, mi gesaros gartere
 Mi glwyn fy Nlad a Mam yn lleis, yn sôn am fy rhoi yn bre
 Os y fl a ddewiwn, y cawn yr grefft a fyniwn,
 A mico yn ymlata, neu atchais yn ara,
 Fe cawn i ho holl Celfyddyd, y gwnawn i Brentis or blyns,
 Cw fann canyd yn ymryson, am ddewis Celfyddyd.

Iol yn Farhauwr, o'n wylled ac Empwr,
 ad ac a roc flog, yr ae'r Hwch dwy siop,
 yn ddi oedi, fy ngwend yn Botticari.
 Sion Doctor Phylig I tyw fel Gŵr Bonheddig
 yn had cyn cawn i fynd yn Ddoctor, y cawn i fynd i ddy-
 nis ir Scobor,
 ag yn Botticari, ni llynne fo 'r rheini,
 bod nhw yn lladd ac yn Spelio, Pawb a ddel yn i dwylo,
 Twede mam y mod yn ysgolhaig odiaesh Cawn i fynd 'n wr o gy
 Mi attebais y fine, nad awn i byth yn Attwrne. [traer]
 Ad nad oeddwn i'o raddau dyledus I fod yn Gawnfeier nag yn
 Naw yn cyd chwedleu am imi fraint, a swyddau. [Ollus]
 Ff rhoe nhad fi yn Faihff, rhoe mam fi yn Watch-maker,
 Ff rhoe nhad fi yn Borter, rhoe mam fi yn Recorder,
 Ff rhoe nhad fi 'n Gobler, rhoe mam fi yn Suppervicer,
 Ff rhoe nhad fi yn Bell man, rhoe mam fi yn Excisemen,
 yn divedd rhoe nhad fi 'n Dingcer, ond givnac mam fi yn Ef-
 gwior,
 fi fwm felly 'n hir 'n gwrando, ar fy nhad a mam y'n mbyngio
 yn hwyf yn fy mwrw, ar Hall yn fy nghadw.
 Rhoe iae ni benwasoch chwi etto, mon trad rwi fryn i eicco
 Os cai fy newis gelyddyd, mi ai benwa fo yn ddiwid,
 Mewn bwriad digynwr, mynd yn Brentis yn Dalarnwr,
 I dda yr fan ore i ddyfysu pob castie,
 I glywed pob cwyddion, a fo gan ofar ddynion,
 Mac cenad dros ennyd, I dneto yr Gestyddyd,
 Ac ymhen ychydig amier mi eis yn Sion well nai teister,
 I bod weithiau yn Dapster ac weithau yn Ofler,
 Weithiau yn llawen ddigon, weithiau yn drwm fy nghalo
 Weithiau canu a downio, Weithiau bael fy ngwro.
 Oedewn i mor gyn i'o, O drin Bonedd a Chyffredin,
 Ac nad oedd arn i o'u undyn os cawn i lonydd ganthyn,
 Na phris mewn neb arn cyfarfyddu na chyn undyn em cawan
 Mi euthym cyn ddihibiffed ar dibeille ar rned,
 Mid oedd o fuchedd yn fy nghal, mwy nag mewn llwdd,
 Ond tyngu a rbehu a chwara a chweryll,
 Fynnu Ffrainymhob tyrsa, a fi yn cdel y gwaeibr,

Ac os rhown i na dyroo imigawn ddeuddeg stoumog,
A bod wythbos yn gofphwys am aulodau yn glwyfus,
Yn gruddfan ac yn gweiddi ac yn ffaeljo codi,
Mi gymrais feddwl cadarn, i ymadel ar Datarn,
A titio heibio barieth am bryd ar Hwfmonaeth,
A mynd adre 'n wr sobor a bod yno dymmer,
A Nhad a Mam yn tynghl anmel, fy mod i hwfmon seiol
Miae 'r Nôr yn myned allan he clywn i fod succan,
Pedfae ond dau ddyn aiddcunydd byddwne 'n drydydd,
Idi sum feli yn dal allan byd oni adartu 'r Arian,
Ac yno mi gymmerais florod aral a dayfeisia,
Heb fedlu ymddiddysau pan ae fy Nhad a Mam i gyfco,
Mi adygwn yr yd or Sachau i roi am gwrw Tafarnau,
Dwyn y Caws ai cuddio ai newid am Dobacco,
Dwyn y bara ar ymmenyn, a dwyn y Caws iw canlyn,
Augwerthu dan ñin, i'r Hwccars coffredin,
I gael Arian yn fym mhlaedd, i fynd i garu Merched,
Mi min reuwr hiraneiri, yn speilio fy Rhieni.
I gadw Nosweithiau Hawen, a gwasau pob murle,
A rhain pangaeugfle, yn chwertlin yn ei dyne,
Ac yn codi eu byfadd yn syngwellig; a dweyd fy mod
i'n ddyn cynil

Am Gwrw ae am Fragod, i roi' moliau Rabbiod,
Ar lawr af-ddal 'n cael fwy, a feiai arnai gynta,
Y niweid y pwyetri, fe ddae Wragedd y Piffieri
Ac aen at fy Mam ye bwr a dya yn llawn llythur,
Fy mod i yn ei dw Deied ac yn caru Merched
Ac yn swagrioymhob moddion yn ail i'r mab Afracion
He dde chreu'r Wreigen darro ei thin wrthyr wybren
He fu Rhyfel or cynddeiriocca, rhwng y mam a mina,
Oni fu agôs i mi hyngu myn y ffordd yr awn i'm Gwelu
I'r awn i'r Môr i'm llofcs neu i'r i'm Tâu i'm boddi,
Yni chawn i ganthi lonydd, y gadawn i'r gwlelydd.

Yn nen hwy bladur a chryman, prydw
 A hawer dityrach, oedd geni gyfeillach,
 A llu o Oferwyr, na llu o Fedelwyr,
 A'n Wraig or tu arall, yn hyfwi feddalgall,
 A'n cadw cwmpeini, i Wragedd y Piffeni,
 Yn rhannu llaerh ac ymenyn, am eu chwedle' gwan
 Yn eodi'r naill a giftwng' y llall heb edrych ur
 Heb na throell na gardie ar lawr yn urille, [bei
 Yn llaw'r feistres na'r forwyn un dyddyn y fiwyddyn
 Ac felly yn cyd redeg a rhoi'r cwbl i hedeg
 Fel dau fae'n dyferio, y sfodd i ddiniestrio,
 Nes i mi fyned felly heb Ewin i ymgraftu,
 Wel dyma i chwi Nghyffes jawn hynod am hancs
 Iening & id fy'n dyfco, cymrwch rybudd o hyrmy
 Ym groelwch yn bybyr cyn y bo rhywyr,
 Cym myllid or Delaid allan mae can diwsy Gorlan
 A'n Barn y mae dadlu cyn Henaint mae gwella
 Addyw mae Edifaru, rhag mae rhy hwyr y Yon

Richard Parry Athraw Yscol ai Yscol ai Goll

Richard Parry
Williams

D · I · E · W · D · L.

